

zadet najbolj mali človek. Človeku je danes težko pri srcu, ko vidi ubogega posla ali delavca, ki je bil zapeljan od visokih obresti, da je podpisal vojno posojilo, ki pa danes ne donša nikakih obresti. Zato ga tudi lastnik ne more prodati. Poleg raznih ustanov: hranilnic, občin in drugih ustanov so zašli tudi posamezniki, zlasti iz nižjih in revnejših slojev v veliko revščino in pomanjkanje, ker so vtaknili ves svoj prisluženi denar v vojna posojila.

Tokrat hočemo glede vojnih posojil predložiti nekak načrt, kako bi se dala ta stvar deloma ozdraviti.

Gotovo je, da se mora v prvi vrsti gledati na to, da se odpomore pred vsem revnejšim slojem. Če vzamemo, da je v vseh bivših pokrajinah Avstro-Ogrske, ki spada dajo danes v našo državo, predpisanih okoli 800 milijonov vojne posojila, lahko smatramo, da odpade od teh 800 milijonov kron polovica na razne bogataše, na bogata podjetja, na banke, menjalnice, zavarovalnice itd. Če bi mi torej hoteli vojna posojila obrestovati samo v toliko, v kolikor so jih podpisali ubožni sloji, potem pride v poštev k večjemu 400 milijonov kron. En način, kako bi se to dalo izvesti brez velike škode za državo, a v veliko pomoč revnejšim slojem, bi bil ta, da se stara vojna posojila spremenijo v nove državne zadolžnice, od katerih bi se jih vsako leto nekaj izžrebalo. V to svrhu bi se napravil fond, v katerega naj bi lastniki novih zadolžnic plačevali pol procenta. Tega pol procenta bi se odtegovalo pri izplačevanju obresti; morebiti bi se te nove zadolžnice obrestovale po najnižji obrestni meri, po kaka 2 in pol procenta. Na ta način bi se gotovo ta dolg odplačal v 60 letih. Ker bi posamezni lastniki vojnih posojil plačevali po pol procenta v amortizacijske svrhe, bi se na ta način posojila amortizirala po večini iz teh plačanih obresti, dočim bi prevzela država nase obveznost, da izplača 2 procenta obresti, kar bi znašalo morebiti v prvem letu kakih 15 milijonov kron. Ta znesek naj bi torej prevzela država. Svota 15 milijonov kron bi se vsako leto znižala zaradi tega, ker bi se vsako leto nekaj zadolžnic izžrebalo.

Drugo vprašanje pa je, kaj je storiti glede vojnih posojil, ki so se najela z zastavo drugih vrednosti. To vprašanje bi se morebiti rešilo obenem z že omenjenim vprašanjem. Predvsem nam mora biti na tem, da se na vsak način omogoči obveznicam zopet novo življenje; vojna posojila bi zopet dobila nekaj vrednosti in človek bi jih lahko prodal ter si tako rešil vsaj del svojega kapitala.

Malenkosten je znesek, ki bi bil v ta namen potreben; saj ne znaša niti 4 milijone dinarjev. Vendar bi pa država s tem storila svojo dolžnost, kot so jo druge države že davno izpolnile v tej ali oni obliki. Ne trdim, da je baš ta oblika najboljša. To bi bil vsaj en način, ki bi se mogel sprejeti.

Če tudi vzamemo, da se dopusti to, da se boljše stojičim podjetjem, kapitalistom itd. prav nič ne plača in da se upoštevajo samo zadolžnice malega človeka, vendar mislimo, da bi država s tem činom mnogo pridobila na svojem ugledu. Baš radi tega je zadnje državno posojilo tako slabo izpadlo, ker ljudje nimajo zaupanja v državna posojila po tacih doživljajih.

Naše bolnice.

(Iz govora poslanca Davorina Krajnc na seji nar. skupščine dne 25. julija 1922.)

Največje bogastvo za vsak narod je gotovo zdravje in zdrav narod je tudi največje bogastvo za vsako državo. Da je pa narod zdrav, zato mora imeti tudi zadostna sredstva. Eno glavnih sredstev, ki omejujejo boleznin in dajejo narodu zdravje, so gotovo bolnišnice. Kjer je bolnišnica, tam se zdravijo boleznin najceneje in tam se nudi narodu najboljša zdravniška pomoč. Jaz se čudim, da je baš gospod načelnik ministrstva narodnega zdravja dr. Stampar izrekel, da bi morala država bolnice odpraviti in da naj bi bolnice postojale samo za omejitev kužnih boleznin.

izkušeni strokovnjak v tej stvari, mogoče pa da samo šušmar — Kakorkoli, — jaz imam o tej žabi svoje osebno mnenje in jaz stavim štirideset dolarjev, da skoči tale moja žaba više nego katera druga v deželi Kalaveras.

In tujec je preišljeval nekaj časa, nato pa je dehal — otožno skoraj:

«Škoda —! Tujec sem tukaj in nimam nobene žabe. Pa če bi imel katero, bi stavo sprejel.»

In Smiley mu je odgovoril:

«Dobro, dobro! Držite za trenutke moje škatlo, pa vam prinesem žabo!»

In Smiley je vzel škatlo, položil svojih štirideset dolarjev poleg Smileyevih, sedel in čakal. Smiley pa je šel po žabo.

Tujec je sedel poleg škatle in preišljeval in preišljeval — In vzel je žabo iz škatle, jej odprl usta na široko in jej nasul polno žlico svinčenih kroglic, — takih, ki jih rabijo za naboje lovci — prav do grla polno, in je djal žabo nazaj v škatlo.

Smiley pa je med tem brodil po blatnem močvirju in ko je po dolgem iskanju našel primerno žabo in jo ujel, se je vrnil in rekel:

«Torej, ako ste pripravljani, pa postavite tole žabo poleg Daniela, njene sprednje krake natančno v eno vrsto z Danielovimi!»

In tako sta storila.

In Smiley je štel:

«Ena — dve — tri — —!»

In vsak je vščipnil svojo žabo v zadek.

Tujčeva žaba je veselo poskočila, toda Daniel se ni premaknil. Napihoval se je, dvigal ramena, stezal kra-

Če pogledamo, kdo išče pomoči v bolnišnicah, vidimo, da so to najširše plasti naroda, da je to predvsem revno ljudstvo, delavec in kmet. Delavec nudi s svojim delom splošnosti vse svoje moči, vse svoje zdravje. Ker je slabo plačan, si ne more za slučaj bolezni preskrbeti nobene pomoči. V tem slučaju mu je sigurna ena sama pomoč in to je pomoč v bolnišnici. Isto velja tudi za kmeta, ki ne more zdravil in zdravnikov sam plačati. Tudi kmet pride v bolnici poceni do zdravil in zdravniška; v bolnici dobi novih moči za svoje delo v splošno korist.

Vidimo tudi pri mnogih drugih revnih slojih, ki mnogo trpijo in ki morajo težko delati, da si pokvarijo zdravje in da dobijo razne dolgotrajne bolezni. Če hoče dotičnik dolgotrajno bolezen pri dragih zdravnikih in dragih zdravilih lečiti doma, ne more drugače, nego da upropasti svojo družino. Tako pa mu nudijo baš bolnišnice najnujnejšo pomoč. Tudi mnogo potrebnih operacij se more izvršiti samo v bolnišnici. Zato bi bil napad na našo kulturo, če bi se odpravile bolnišnice, ker bolnišnice najbolj zavirajo in omejujejo razne bolezni.

Da pa morejo biti bolnišnice dobre in da morejo nuditi narodu res izdatno pomoč, zato morajo imeti na razpolago dovolj sredstev za svoje vzdrževanje. Toda danes vidimo, da se bolnišnice zlasti v Sloveniji naravnost upropaščajo. Preteklost nam kaže, da so bolnišnice vedno imele primanjkljaj. Naše bolnišnice so bile prej pod upravo dežele Kranjske in Štajerske, sploh pod deželno upravo. Kar so imele primanjkljaja, ga je pokrila deželna uprava. Primanjkljaj je znašal leta 1913 celih 184.000 K, kar bi po današnjem računu odgovarjalo svoti 9 milijonov kron. Ta primanjkljaj je pokrila deželna uprava brez ugovora. Leta 1916 je znašal deficit nič manj nego 330.000 K, po sedanji denarni vrednosti 15 in pol milijona kron; pokrila ga je zopet deželna uprava. Danes pa stoji naše bolnišnice tik pred polomom. Njihov dolg že znaša nad 500.000 K in nikdo jim noče ničesar več kreditirati, niti mesar, niti trgovec. Tudi tu se kaže dobrota centralizma!

Ministrstvo narodnega zdravja je seveda dalo nalogo, da se naj številni bolniki po bolnišnicah kolikor mogoče omeji. Vsi vemo, da je bolezen tako velik gospod, ki se ne da omejiti. Če ni človek bogat, mora iskati zavetja v slučaju bolezni tam, kjer ga res lahko pričakuje in kjer se mu res more dati pomoč. Če bi mi danes opustili polovico bolnikov, ki so že deloma zdravi, bi šli ti bolniki s kaljo bolezni v sebi iz bolnice in ne bi mogli več opravljati svojega dela v korist družbi. Če bi se pa kdo le vendar silil k delu, ker ga žene skrb za rodbino, bi moral poprej umreti kakor treba. To je na škodo splošnosti, ker je neki učenjak čisto pametno rekel: Bogastvo države je narod in obresti od tega bogastva je delo, ki ga narod opravlja. Ta dela pa mora narod opravljati samo, če je čil in zdrav.

In kam naj gredo bolniki, če se odpravijo bolnice? V bolnicah se nahajajo baš najsiromašnejši sloji. Ti bolniki nimajo denarja, da bi šli v drago zdravilišče, ampak morajo iskati pomoči tam, kjer je najceneje. Najcenejšo pomoč pa dobi bolnik v bolnicah.

Toda bolnišnice imajo danes odmerjene vse svoje dohodke na podlagi dvanajstin po tržnih cenah, ki so veljale leta 1919. Toda vsakdo ve, da se je draginja povečala desetkrat, če ne bolj. Zato danes bolnice stojijo pred dejstvom, da ne morejo nadaljevati svojega poslovanja, ako se nočejo zadolževati, kar jim je pa prepovedano; bolnice ne smejo prekoračiti dovoljenega proračuna. Če se bo še dalje tako delalo, bodo sigurno naše bolnišnice upropaščene; s tem bodo trpeli široki sloji naroda, baš tistega delavnega naroda, ki proizvaja življenjske potrebščine za vse druge stanovce; to sta delavec in kmet. In vendar bi mi morali najbolj skrbeti za ta dva stanovca, da bosta mogla delati. Človek pa more delati samo, če je zdrav in če se mu izgubljeno zdravje povrne po dobrih bolnicah in dobrih zdravilih. Če se bo pa v bolnicah, kakor sem že omenil, morala polovica bolnikov odpustiti, bo to velikanska škoda, ker bo s tem naš narod uničen.

ke. — pa zastoj, ni šlo in ni šlo, — obsedel je kakor bi bil pribit —

Smiley se je zelo čudil in jezen je bil. Kaj takega se mu še ni pripetilo!

Tujec pa je vzel dolarje in naglo je odšel. Pri vratih se je še obrnil, pokazal s palcem preko ramena na Daniela in rekel:

«Res ne vem, zakaj bi naj bila tale žaba boljša ko katerakoli druga —!»

Smiley se je čehljajal za ušesom in gledal svojega Daniela.

«Čudno — hm —!» je govoril sam pri sebi. «Kaj mu je neki, mojemu Danielu —? Nekako otečen se mi zdi!»

In vzel ga je v roko.

«Kaj —?! Pet dolarjev stavim, da tehta več ko pet funtov —»

Obrnil je žabo navzdol in je spravil iz nje dve polni peščici svinčenih krogel —

Seveda je skočil za neznanecem, pa ni ga bilo več —»

Tako je pripovedoval Simon Wheeler, mirno in dostojanstveno, ni se nasmejal, ni izpremenil glasu —

«Dobro torej», je povzel, «tale Jim Smiley pa je tudi imel kravo, slepa je bila na eno oko, — pravzaprav je bila od svojega rojstva sem enooka, repa ni imela in namesto njega le —»

Pa nisem imel časa, da bi bil poslušal še tudi zgodbo o nesrečni kravi in ali je Smiley tudi z njo dobil kako stavo, poslovil sem se in naglo odšel —

(Konec.)

Če se pretirano štedi pri naših bolnicah, se tudi v slučaju, če nastopi kaka kužna bolezen, bolezen ne bo mogla omejiti tako, da bi predčasno ne pomrlo mnogo naroda, in to ne po lastni krivdi, ampak po krivdi uprave, ki ne da zadosti sredstev za bolnice.

Če pogledamo samo ljubljanske bolnice, vidimo, da je bilo zanje dovoljenih samo 640.000 K; izdatki so pa znašali 1.171.000 K, torej je bilo primanjkljaja 531.000 K. To bi se moralo upoštevati in bi se morala na vsak način našim bolnicam dati toliko večja svota, da bi mogle svoje stroške zmagovati. Če pogledamo druge bolnice: v Celju, Ptuj, Mariboru in drugod, vidimo zopet, da izkazujejo vse bolnice primanjkljaj, ker nimajo dosti sredstev. Gospod minister za zdravje je zagotovil, da se je sedaj nekaj založilo za naše bolnice. Toda to je samo za prehodno dobo. Mi zahtevamo, da se da bolnicam trajno dovolj sredstev, ker bolezni so vedno bile in vedno bodo.

Potrebn denar bi se že dal dobiti, če bi se nekaj prihranilo tam, kjer so se določile podpore n. pr. za razna gledališča in druge naprave, ki služijo v zabavo le samo najbogatejšim. Te naprave obiskujejo bogati in imoviti ljudje, bolnišnice so pa za revne sloje, ki si ne morejo drugače pomagati. Mislim, da bi vlada delala veliko pametneje, če bi porabila tisti denar za bolnice, kakor če se napravi kratko veselje ljudem, ki imajo sami dovolj denarja, da si ustvarijo veselje. Naj bi rajše vlada s tem denarjem ustvarjala zdravje in veselje ljudem, ki si sami ne morejo pomagati! To je tudi v državnem interesu, ker bi se ti ljudje zavedali, da država zanje v stiski in bolezni po očetovsko skrbi. Potem bi imeli ljudje tudi več veselja za delo za splošno korist.

Reklamirajte volilne imenike!

Doznali smo, da so nasprotni župani namenoma izpustili veliko število naših volilcev iz volilnih imenikov. Pozivamo vse volilce, da takoj pregledajo volilne imenike in vložijo pravilno reklamacijo. Za naše ljudi je to delo sedaj najvažnejše. Poznejše kreganje in pritožbe ne bodo prav nič izdale. Reklamacije morajo biti pismene. Priložiti morate listine, s katerimi izpričate, da ste 21 let stari in da bivate že dovolj časa v občini, in da ste naš državljan. Zaupniki, prepisite takoj volilne imenike in pomagajte sestaviti našincem reklamacije. Ne zamudite roka! Volitve se bližajo!

Katoliški shod pri Sv. Treh Krajev v Slov. gorcah.

Toliko ljudi že dolgo ni videla znamenita trikralsjevska romarska cerkev kot v nedeljo, dne 23. julija na katoliškem shodu. Niso zastoj pokali mogočn topiči. Vse župnije lenartske dekanije so bile častno zastopane, prav tako Apače, Sv. Peter pri Gor. Radgoni, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Andraž v Slov. gor., Ptuj, Maribor in še drugi kraji. Trikralsjevski hribček je bil okrašen z mnogimi slavoloki, ki so nosili pomenljive napise: Hvaljen Jezus in Marija! — Veri zvesti ostanite, njene svetinje branite! — Bog živi vas, premili vse, kateri danes tu ste zbrani! Za vero in za mili dom, vas ljubi Bog ohrani! — Ne zgine rod, ki vero zvesto brani! O Bog, očetov vero nam ohrani! — Izprosi milost Marija nam Ti, da bomo živeli, kot vera učil — V družini v cerkvi, vsepovsod, o Jezus, bodi naš Gospod!

Tisočeri množici zbrani v natlačeno polni cerkvi govori navdušeno božjo besedo prof. A. Kolarič iz Ptujja: O pomenu vere za vsakega človeka in kako moramo po veri živeti in v smislu njenih načel delovati. Naj iskrene besede obrode stoteren sad! Slovesno sv. mašo opravi domači župnik Gomilšek.

Po službi božji se zbere ljudstvo na slavnostnem prostoru pred cerkvijo. Domači tamburaši se krepko oglašé, pevski zbor pa zapoje velegrajsko himno. Govorniški oder obdajajo kot častna straža domači in peterski Orli in domače Orlice. Domači župnik otvori shod. Zbrali smo se, da se pozivimo v katoliškem duhu, da se potegnemo za pravice sv. katoliške cerkve in da pokažemo svetu, da si teh pravic ne pustimo teptati. Predlaga na to predsedništvo shodu: Predsednik Ljudevik Poljanec, župan v Cogetincih, podpredsednik odvetnik dr. A. Veble, zapisnikar bogoslovec Kovačič. Predsednik spretno vodi shod in uvodoma povdarja: Na shodu bomo dobili orožja za obrambo naših verskih svetinj, v kateri bodimo enako požrtvovalni, kakor naš predniki. Župan trikralsjevske občine Jakob Ketiš, pozdravi shod in mu želi obilega blagoslova. Nato nastopi navdušeno pozdravljen, naš poslanec Rožkar in govori o pomenu krščanske šole. Framasoni, ki sedaj vladajo v državi, nam jo hočejo vzeti, iz nje odpravijo veronauk in vpeljati brezversko sokolstvo. Začeli so že v Vojvodini. Tam izganjajo naše šolske sestre in jim zapirajo šole, judom pa jih odpirajo. Radi bi vzeli staršem vse pravice do šole in odgoje. Liberalni učitelji naj bi poučevali mesto krščanskega nauka ne moralni nauk. Toda do tega ne sme priti. Tu moramo nastopiti edini, kot en mož. Verske šole si ne pustimo vzeti. V tem smislu moramo nastopiti pri vseh volitvah. Premišljene besede našega poslanca so naredile globok vtis na zbrano ljudstvo.

Prof. Vesenjaku govori o veri v javnem življenju. Kristus je na vprašanje velikega duhovna: Ali si ti sin božji?, neustrašeno odgovoril: «Ti si govoril, ja, sem!» Tako neustrašeni moramo biti tudi mi. Vera ni samo za dom, za družino, temveč mora voditi tudi v javno življenje. Kjer ni v javnosti več krščanske ljubezni in pravičnosti, zavladava sebičnost, pokvarjenost, krivica. Francija in druge dežele se prerajajo v verskem oziru, sledimo še jim mi. Upoštevajmo pri na-

tem delu pomen časopisja. Kdo nam je toliko naših ljudi pokvaril? Brezverski časopisi. Ven z njimi iz naših hiš! Na njihovo mesto naj pridejo naši katoliški tiskarji! Prepričevalnim besedam je sledilo burno odobravanje.

Odvetnik dr. Vebler povdarja pomen krščanske družine in krščanskega zakona. Kakšna družina, takšni potomci, takšna država. Naša družina že hira. Vsak tretji otrok je nezakonski, vsak peti otrok umrje pred enim letom. To so nezdrave razmere. Do razporeke ne sme nikdar priti. Okrepitev, poživljenje naše družine v smislu naukov naše vere je prevažno socialno delo.

Zupnik Gomilšek izpregovori o naši mladinski organizaciji. Nje namen je, da nam ohrani mladino verno, pošteno, delavno in nam vzgoji bodoče boritelje za vero in dom. Vsakdo jo naj podpira, naši starši pa naj skrbé, da se otroci ne bodo ogibali Marijine družbe, mladinskih zvez in orlovske organizacije.

Nato prečita devet resolucij, ki so bile sprejete z velikim odobravanjem. Med posameznimi točkami je zapel antonjevski mešani zbor pesmi: «Mi vstajamo» in «Naš prapor», domači pa papeževo himno. Predsednik iskreno zahvali govornike in vse ljudstvo za sodelovanje in želi, naj shod obrodi bogate sadove v Slov. gorah. Dve in pol uri trajajoči shod zaključil himna «Le pa naša domovina».

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Proračun je sprejet, vladna glasovalna večina je točno dovršila svoje delo. Opozicija je iznesla celo vrsto škandalov, opominjala je, protestirala in rotila, vladnih mož se pa vse to, kakor že po navadi, ni prav nič prijel. Tudi na vse umazane stvari so pogledali skozi prste ter jim še prikimali. Poslanec Benin, ki je nagoval svoja dva tovariša, naj se pustita podkupiti za glasovanje v prilog ameriškega posojila, se je zgovarjal s pijanostjo, njegov vreden tovariš Diša Popadič ki je druge poslanca nagovarjal, naj za dober zaslužek od 50.000 dinarjev podprejo ustavo, pa s tem, da ni tako mislil, oziroma, da ga niso dobro razumeli. Preiskovalni odbor se je s takimi izjavami zadovoljil in podku povalnim mešetarjem se ne bo prav nič zgodilo. Kako tudi, saj so taki ljudje potrebni Pašičevi vladi, ki si je sama kupila Turke in samostojneže.

Pri zadnjih skupščinskih razpravah se je posebno izkazal vojni minister. Število oficirjev je vedoma krivo navedel, krivdo brezkončnih vojnosednijskih preiskav, po katerih ljudje leta in leta za malenkost trpijo po strašnih vojaških zaporih, je valil na opozicijo, češ, da ne dovoli dovolj denarnih kreditov za večje število vojaških sodnikov in sodišč in celo bitoljske nesreče naj bi bili krivi civilni krogi, češ, da niso dali prevoznih sredstev na razpolago. To govori minister, ki je tolikokrat z brezpotrebno prestavljanjem vojaških oddelkov zaustavljal ves promet in ki si je prevozna sredstva vedno sam vzel, ko je dovažal v tujini drago nakupljeni vojni material, da doma — vsled zanikernosti — eksplodira.

Ostavka dosedanega policajministra Marinkoviča je končno sprejeta, za namestnika je pa določen finančni minister Kumanudi. Govori se, da bo Kumanudi sploh finance pustil ter prevzel policijo, Marinkovič pa finance, ker sta ta dva demokrata še edina moža po Pašičevi, oziroma radikalni volji.

Pribečevič in Pašič kujeta naklepe, kako bi svoje pristaše spravila pod skupen strankarski krov. To naj bi bila nova «državna stranka» ali «nacionalni blok», ki bi pobral seveda vse jugofašiste in druge šovinistične prepepače.

Sporazum z Italijo je dosežen. Naša vlada bo takoj obvestila italijansko o svojih sklepih glede podpisa sporazuma o izvršitvi rapalske pogodbe in podpore združskih konvencij. Podpis se najbrž izvrši jutri. Pet dni po podpisu sporazuma izpraznijo Italijani Sušak, 12 dni pozneje pa tretjo cono v Dalmaciji. Končno je bil izvoljen komite, obstoječ iz ministrov Pašiča, Ninčiča, Pribečeviča in Krstelja, da določi kandidate za rešitev reškega vrasanja.

ITALIJA

se ne zviža samo v vladni, temveč v pravi državni krizi, ki se ostri vedno bolj. Socialisti in ljudska stranka so že nameravali v vlado, da bi dali državi pravno obiležje ter vse podredili zakonom, pritisk od desne, od velekapitalistov, nacionalistov in fašistov je pa pokazal, da se to ne bo dalo mirnim potom izvršiti. Sedaj je napovedana splošna delavska stavka in socialisti razglašajo, da bodo oni sami napravili red v državi. Od druge strani pa nastopajo fašisti ter groze s pravo državljansko vojno.

GRČIJA

je na pohodu proti Carigradu. Grški poslanci v Londonu, Parizu in Rimu so izročili noto, v kateri prosijo za pooblastilo, da sme Grška zasedati Carigrad. Angleška, francoska in italijanska vlada so odgovorile z enako se glasečo odklonilno noto. Navzlic temu so grške vojske pripravile prav resne. Pripravila se je krog 30.000 mož močna armada in na čatalški nevtralnici črti je že prišlo do bojov med grškimi izvidnicami in turškimi četami. Grki so bili odbiti. Carigradsko prebivalstvo je zelo razburjeno in tudi antantnim državnikom dela ta samovoljni grški korak velike skrbi. S tem so namreč prekršene dosedanje pogodbe in določbe in tako je antanti vedno bolj jasno, da se nikdo ne pokori njenim sklepom in da vsak udari po svoje, če mu le kaže.

Proti vojni.

Ob priliki obletnice svetovne vojne je imel Lloyd George pomemben govor, v katerem je izvajal med drugim: V Parizu sem bil prvi, ki sem predlagal svetu desetorice, naj tvori Zveza narodov bistveni del versailleške mirovne pogodbe. Zveza narodov je bistveni del civilizacije. Crke štatutov Zveze narodov so lepe, toda če se bo zaupalo samo črkam, se bo pričela zopet moritev. Eksplozivni material je treba dobro shraniti in zapreti, ravno tako tudi one ljudi, ki se igrajo z vžigalicami v bližini eksplozivnega materiala. Prihaja nova generacija, ki ni čutila na lastni koži vojnih grozot in kateri pripovedujejo o vojni slavi. V rokah te generacije je odločitev. Napram tej generaciji je treba odstraniti poveličevanje vojne in ji pokazati vse vojne strahote. Treba ji je dopovedati, kakšne posledice nudi vojna. Vojno kolesje je tudi mene z milijoni drugih potegnilo v gorje. Storil sem svojo dolžnost, toda kar sem videl v vojni, me napolnjuje s strahotami. Sklenil sem zato, da posvetim ostanek svojih energij cilju, ki stremi za tem, da se obvaruje človeštvo ponovnih vojnih grozot in gorja. — Tako veliki državnik Anglije, dočim njegovi francoski tovariši še vedno pošiljajo — afrikanske vojake-divjake, ki v vojni svoje krušne torbe polnijo z odrezanimi nosovi pokfanih nasprotnikov, v zasedene nemške pokrajine.

Naša zborovanja.

Za dekanijo Slov. Bistrica bo velik katoliški shod na Jernejevo nedeljo, dne 27. avgusta v Slov. Bistrici. Natančnejši dnevni red se objavi pravočasno. Z agitacijo za obilno udeležbo se naj začne takoj.

Katoliški shod v Mariboru. V nedeljo, dne 20. avgusta bo v Mariboru velik katoliški shod za dekanijo Maribor, levi in desni breg. Hoče Jarenina in St. Lenart. Povabljeni so najboljši govorniki. Shod se vrši na vrtu Dijaškega semenišča v Koroščevi ulici, nasproti gimnaziji. Vsak, kdor čuti res katoliško, se naj shoda udeleži. Posebno vse naše organizacije, zlasti mladinske — Orli, Orlice, Marijine družbe, Tretji red in izobraževalna društva, pa tudi politične katoliške organizacije naj bodo zastopane na shodu. Somišljeniki, delajte na to, da bo udeležba res častna! Vsi udeleženci shoda se zberejo na Slomškovem trgu pri stolni cerkvi ob 8. uri zjutraj. Od tam odkorakamo skupno na zborovališče. Ob pol 9. uri bo pridiga in sv. maša. Po sv. maši se začne shod. Takoj po shodu bodo na zborovališču pred izpostavljenim Najsvetjšim litanije svetega Srca Jezusovega, potem posvetitev presv. Srcu, zahvalna pesem in blagoslov. Katoliški Slovenci na plan, da sijajno manifestiramo za sv. Cerkev in vero katoliško!

Za katoliški shod v Mariboru dne 20. avgusta dobijo udeleženci na železnici polovično vožnjo, ako imajo od pripravljalega odbora izdano izkaznico. Te izkaznice se dobijo pri p. n. župnijskih uradih po 1 dinar. Izkaznice veljajo za vse postaje od Ptujja do Maribora, od Ribnice do Maribora in od St. Ilja do Maribora. Udeleženci naj se blagovoljivo pravočasno oglasijo za te izkaznice pri svojih dušnih pastirjih.

Znaki katoliškega shoda v Mariboru se bodo dobili pri preč. g. dušnih pastirjih. Komad bo stal 1 dinar. Katoliški verniki oskrbite si jih!

V Kamnici pri Mariboru se vrši v nedeljo, 6. t. m. ob priliki izleta mariborskega krščanskega delavstva, popoldne veliko delavsko zborovanje. Ob pol 4. uri bo de v župni cerkvi pridiga znanega mariborskega cerkve nega govornika, zatem pete litanije. Po cerkveni pobožnosti se vrši delavsko zborovanje na prostem pred cerkvijo, na katerem bodo govorili priznani govorniki.

Shoda Kmetske zveze ozir. Ljudske stranke na Sp. in Gor. Polskavi sta se dobro obnesla. Namesto za držanega poslanca g. Žebota sta poročala tajnik Golob in urednik Radešček. Na Spodnji Polskavi je hotela peščica zaslepljenih privržencev falitne Samostojne delati zgago, pa se jim ni posrečilo. Govornika sta njihove jalove trditve z možato odločnostjo zavrnila. Pred sedoval je naš vrli pristaš in posestnik Orthaber. K besedi so se oglasili tudi socialisti, ki so bili — izjemo je tvoril neki Krištof, tudi «socialisti», s svojim neslanim podtikanjem — še precej stvarni. Samostojnežem, katere je komandiral tajnik Brus, so bili uničevalni udarci socialistov silno neprijetni. — Na Gornji Polskavi je predsedoval kovaški mojster Leopold Šloser. Zborovalci so sledili izvajanjem obeh govornikov z vidnim zanimanjem. Predlagana resolucija je bila sprejeta z večino glasovi. Oba shoda sta pokazala, da ljudstvo izpregleduje, kam nas je privedla politika sedanjih vladnih strank. Upajmo, da bosta Gornja in Spodnja Polskava pri bodočih volitvah pokazali odločno krščansko prepričanje.

VSEM NAROČNIKOM, ki še niso vsaj deloma poravnali naročnine za drugo polovico leta, prosimo, da isto takoj storé, ker drugače smo primorani vsled prevelike draginje ustaviti list. Naročnina za «Slovenski Gospodar» znaša za pol leta 7 dinarjev, za četrt leta 4 dinarje.

Tedenske novice.

Torej tako! Glasilo samostojnežev se v obširnem opisu mogocih in nemogocih stvari na vse pretege hvaleži z nekakim velikanskim «uspehom», ki ga pri najboljši volji ne moremo najti nikjer drugje, kakor v gospodarskem izkoriščanju slovenskega ljudstva za dolgo vrsto let pri odplačevanju obresti in glavnice pogubonosnega posojila v strašnih številkih trideset milijard

kron, t. j. 30 tisoč milijonov. Ko bi bili hudobni in bi naše ubogo ljudstvo ne moralo trpeti tako strašno za izdajstvo in grehe samostojnežev, bi jim prav iz srca privoščili njihov «sijajni uspeh». Toda poglejmo, kaj pravijo samostojneži o doseženem «uspehu». «Slovenija dobi vse od nas zahtevane železnice». — piše «Kmetijski List». Ravno v tem stavku so nepobito dokazali svoje izdajstvo. Proga Murska Sobota—Ljutomer—Ormož je bile že pred Puceljevim donkišotjanstvom sklenjena stvar. Progi Kočevje—Severin—Vrbovsko pa je samostojni «uspeh» odjedel njen glavni pomen in važnost s tem, da se Pucelj ni istočasno zavzel tudi za progo Krško—Novo mesto in Crnomelj—Severin. Tako spolnena železniška zveza Slovenije z morjem bi imela velik pomen tudi za Stajersko in Prekmurje, ker bi ves promet preko Maribora bližje in cenejše šel po dolenskih progah k morju, kakor pa preko Zagreba. Ne samo torej, da so samostojneži strahovito obremenili vso Slovenijo, so poleg tega občutno škodovali koristim Stajerske, Belokrajine in Dolenske, ki bi jih sicer imeli od novih prog. Te koristi pa se nikakor ne dajo odtehati s škodo, ki jo prizadeva nesrečno posojilo. Sicer pa sam «Km. L.» določno piše: «Da bi v sedanjih dragih časih zidali železnice zato, da bi postali nekateri iz milijonarjev skoraj da milijarderji, na nam v glave ne pade». S tem so samostojneži sami priznali, 1. da so kot vladna stranka morali glasovati za posojilo, 2. da so hoteli biti plačani še posebej za to glasovanje, 3. da so železnice zahtevali, da prinesejo iz Beograda vsaj ne kaj peska v oči svojim volilcem, 4. da niti sami ne verujejo, da se bodo nameravane železnice gradle v doglednem času, 5. da se pri graditvi železnice zaslužijo milijoni. Dalje pravi «K. L.»: «Samo zato, ker smo ujedinjeni, smo prišli do denarja.» To je verjetno in to smo tudi mi vedno trdili, ko so «prevzeli na sebe težko breme vladne stranke.» Tudi je velepomemben in značilen sledeči stavek v «K. L.»: «S tem, da smo glasovali za ustavo, s tem, da smo vstopili v vlado, smo slovenskemu ljudstvu priborili železnice.» Tudi to priznanje samostojnežev jemljemo na znanje. Slovenskemu ljudstvu torej niso «priborili» ničesar drugega, kakor železnice, ki jih pa «v sedanjih dragih časih niti ne mislijo graditi.» Pač pa so z glasovanjem za ustavo izdali avtonomijo Slovenije beograjskemu centralizmu, ki nas danes ovira na vseh koncih in krajih. Kakor piše «K. L.», je Pucelj izjavil sledeče: «Ne moremo odnehati za nobeno ceno. In čeprav spoznavamo, da je v državnem interesu, da sodelujemo v vladi, vendar bi bili pri takem preziranju življenjskih potreb Slovenije prisiljeni, izvajati vse konsekvence. Naglašam pa, da mi ne bi mogli biti skupno v opoziciji s slovenskimi klerikalci in da bi zato morali stopiti še korak dalje.» Kaj naj to pomeni? Po domače bi Pucelj stvar takole raztolmačil: «Če nas ne plačate, kakor zahtevamo — se bomo pa skujali; pomnite pa, da so klerikalci v skrajnem odporu proti centralizmu, mi pa pojdemo še dalje in ta korak dalje je, da bomo razbili državo.» Taki «državotvorci» so torej naši samostojneži. Prokletstvo slovenskega ljudstva izdalalcem in škodljivcem ne odide!

Samostojni poslanci proti upravičenim zahtevam kmetov. V seji finančnega odbora dne 1. maja se je poslanec Vlad. Pušenjak zavzemal za to, da se kmetje-gozdni posestniki na Pohorju, v okr. glav. Slov. Gradec, v okraju Gornjigrad, ki so vsled gozdnih posestev prišli pod agrarno reformo, osvobodijo agrarne reforme, ter ob enem zahteval, da se izvrši likvidacija grajščinskih veleposestev. Dopisnik «Kmet. Listas», baje poslanec Mermolja), ki ni ust odprl za kmete v Sloveniji, pa laže, da se je poslanec Pušenjak zavzemal za grajščake. V seji skupščine, dne 29. t. m. se je edini poslanec Vlad. Pušenjak zavzel za kmete in bičal preveliko obdačenje kmetov. Govoril je proti davku na poslovnih promet, ki se v okraju Gornjigrad in sosednih okrajih nalaga kmetom, ki tuintam trgujejo po stari navadi z lesom. Omenil je, da mora kmet, ki kupuje žito, iskati dohodkov, da more izhajati. Samostojni poslanec Majcen se je drl, da to niso kmeti, to so sami lesni trgovci. Pristaši Samostojne kmetijske stranke v Ribnici na Pohorju, Vuhredu, Slov. Gradcu, Mozirju, Gornjemgradu, zapomnite si postopanje vaših poslancev, ki so izdali avtonomijo Slovenije in ki sedaj ovirajo delo poslancev SLS za gospodarski napredek slov. ljudstva. Od mesarjev in mešetarjev a la Pucelj, Majcen, Drogenik, Mermolja ni mogoče ničesar drugega pričakovati.

Rok za prijavo političnih shodov. Pod št. 26.825 je pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, izdala uradno tolmačenje 14. člena vidovdanske ustave. Doslej je veljal glede roka za prijavo političnih shodov zborovalni zakon iz leta 1867, ki je določil rok treh dni. Po vidovdanski ustavi je treba napovedati vsako zborovanje, bodisi, da je pod milim nebom, ali med štirimi stenami, najmanj 24 ur pred pričetkom shoda.

Obmejnemu prebivalstvu v vednost. G. poslanec Fr. Žebot nam je iz Beograda poslal tik pred sklepom uredništva brzojavko s sledečo vsebino: «Beograd, skupščina, Obmejnimi občinam dovoljen dostop do mlinov in žag ob Muri od 5. avgusta naprej. Žebot.» Zdi se, da so v Beogradu na neprestano dreganje vendarle rešili to pereče življenjsko vprašanje obmejnega prebivalstva.

Za pogorelce v Pečkah pri Makolah je ministrstvo notranjih zadev na prošnjo poslanca Fr. Žebota nakazalo podpore 14.000 kron.

Nujna potreba poprave naših razklopotanih mostov v Sloveniji. Popravo naših na pol porušeni mostov je zahteval v narodni skupščini gospod poslanec Žebot in govoril tozadevno sledeče: Poleg cest, katere mi želimo in zahtevamo za naše kraje, pa zahtevamo

tem delu pomen časopisja. Kdo nam je toliko naših ljudi pokvaril? Brezverski časopisi. Ven z njimi iz naših hiš! Na njihovo mesto naj pridejo naši katoliški tiskarji! Prepričevalnim besedam je sledilo burno odobravanje.

Odvetnik dr. Vebler povdarja pomen krščanske družine in krščanskega zakona. Kakšna družina, takšni potomci, takšna država. Naša družina že hira. Vsak tretji otrok je nezakonski, vsak peti otrok umrje pred enim letom. To so nezdrave razmere. Do razporeke ne sme nikdar priti. Okrepitev, poživljenje naše družine v smislu naukov naše vere je prevažno socialno delo.

Zupnik Gomilšek izpregovori o naši mladinski organizaciji. Nje namen je, da nam ohrani mladino vero, pošteno, delavno in nam vzgoji bodoče boritelje za vero in dom. Vsakdo jo naj podpira, naši starši pa naj skrbé, da se otroci ne bodo ogibali Marijine družbe, mladinskih zvez in orlovske organizacije.

Nato prečita devet resolucij, ki so bile sprejete z velikim odobravanjem. Med posameznimi točkami je zapel antonjevski mešani zbor pesmi: «Mi vstajamo» in «Naš prapor», domači pa papeževo himno. Predsednik iskreno zahvali govornike in vse ljudstvo za sodelovanje in želi, naj shod obrodi bogate sadove v Slov. gorah. Dve in pol uri trajajoči shod zaključili himna «Le pa naša domovina».

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Proračun je sprejet, vladna glasovalna večina je točno dovršila svoje delo. Opozicija je iznesla celo vrsto škandalov, opominjala je, protestirala in rotila, vladnih mož se pa vse to, kakor že po navadi, ni prav nič prišlo. Tudi na vse umazane stvari so pogledali skozi prste ter jim še prikimali. Poslanec Benin, ki je nagoval svoja dva tovariša, naj se pustita podkupiti za glasovanje v prilog ameriškega posojila, se je zgovarjal s pijanostjo, njegov vreden tovariš Diša Popadič ki je druge poslanca nagovarjal, naj za dober zaslužek od 50.000 dinarjev podprejo ustavo, pa s tem, da ni tako mislil, oziroma, da ga niso dobro razumeli. Preiskovalni odbor se je s takimi izjavami zadovoljil in podku povalnim mešetarjem se ne bo prav nič zgodilo. Kako tudi, saj so taki ljudje potrebni Pašičevi vladi, ki si je sama kupila Turke in samostojneže.

Pri zadnjih skupščinskih razpravah se je posebno izkazal vojni minister. Število oficirjev je vedoma krivo navedel, krivdo brezkončnih vojnosednijskih preiskav, po katerih ljudje leta in leta za malenkost trpijo po strašnih vojaških zaporih, je valil na opozicijo, češ, da ne dovoli dovolj denarnih kreditov za večje število vojaških sodnikov in sodišč in celo bitoljske nesreče naj bi bili krivi civilni krogi, češ, da niso dali prevoznih sredstev na razpolago. To govori minister, ki je tolikokrat z brezpotrebno prestavljanjem vojaških oddelkov zaustavljal ves promet in ki si je prevozna sredstva vedno sam vzel, ko je dovažal v tujini drago nakupljeno vojni material, da doma — vsled zanikernosti — eksplodira.

Ostavka dosedanega policajministra Marinkoviča je končno sprejeta, za namestnika je pa določen finančni minister Kumanudi. Govori se, da bo Kumanudi sploh finance pustil ter prevzel policijo, Marinkovič pa finance, ker sta ta dva demokrata še edina moža po Pašičevi, oziroma radikalski volji.

Pribečević in Pašič kujeta naklepe, kako bi svoje pristaše spravila pod skupen strankarski krov. To naj bi bila nova «državna stranka» ali «nacionalni blok», ki bi pobral seveda vse jugofašiste in druge šovinistične prepepače.

Sporazum z Italijo je dosežen. Naša vlada bo takoj obvestila italijansko o svojih sklepih glede podpisa sporazuma o izvršitvi rapalske pogodbe in podpore zadrskih konvencij. Podpis se najbrž izvrši jutri. Pet dni po podpisu sporazuma izpraznijo Italijani Sušak, 12 dni pozneje pa tretjo cono v Dalmaciji. Končno je bil izvoljen komite, obstoječ iz ministrov Pašiča, Ninčiča, Pribečevića in Krstelja, da določi kandidate za rešitev reškega vrašanja.

ITALIJA

se ne zviža samo v vladni, temveč v pravi državni krizi, ki se ostri vedno bolj. Socijalisti in ljudska stranka so že nameravali v vlado, da bi dali državi pravno obiležje ter vse podredili zakonom, pritisk od desne, od velekapitalistov, nacionalistov in fašistov je pa pokazal, da se to ne bo dalo mirnim potom izvršiti. Sedaj je napovedana splošna delavska stavka in socijalisti razglašajo, da bodo oni sami napravili red v državi. Od druge strani pa nastopajo fašisti ter groze s pravo državljansko vojno.

GRČIJA

je na pohodu proti Carigradu. Grški poslanci v Londonu, Parizu in Rimu so izročili noto, v kateri prosijo za pooblastilo, da sme Grška zasedati Carigrad. Angleška, francoska in italijanska vlada so odgovorile z enako se glasečo odklonilno noto. Navzlic temu so grške vojne priprave prav resne. Pripravila se je krog 30.000 mož močna armada in na čatalški nevtralni črti je že prišlo do bojov med grškimi izvidnicami in turškimi četami. Grki so bili odbiti. Carigradsko prebivalstvo je zelo razburjeno in tudi antantnim državnikom dela ta samovoljni grški korak velike skrbi. S tem so namreč prekršene dosedanje pogodbe in določbe in tako je antanti vedno bolj jasno, da se nikdo ne pokori njenim sklepom in da vsak udari po svoje, če mu le kaže.

Proti vojni.

Ob priliki obletnice svetovne vojne je imel Lloyd George pomemben govor, v katerem je izvajal med drugim: V Parizu sem bil prvi, ki sem predlagal svetu desetorice, naj tvori Zveza narodov bistveni del versailleške mirovne pogodbe. Zveza narodov je bistveni del civilizacije. Crke štatutov Zveze narodov so lepe, toda če se bo zaupalo samo črkam, se bo pričela zopet moritev. Eksplozivni material je treba dobro shraniti in zapreti, ravno tako tudi one ljudi, ki se igrajo z vžigalicami v bližini eksplozivnega materiala. Prihaja nova generacija, ki ni čutila na lastni koži vojnih grozot in kateri pripovedujejo o vojni slavi. V rokah te generacije je odločitev. Napram tej generaciji je treba odstraniti poveličevanje vojne in ji pokazati vse vojne strahote. Treba ji je dopovedati, kakšne posledice nudi vojna. Vojno kolesje je tudi mene z milijoni drugih potegnilo v gorje. Storil sem svojo dolžnost, toda kar sem videl v vojni, me napolnjuje s strahotami. Sklenil sem zato, da posvetim ostanek svojih energij cilju, ki stremi za tem, da se obvaruje človeštvo ponovnih vojnih grozot in gorja. — Tako veliki državnik Anglije, dočim njegovi francoski tovariši še vedno pošiljajo — afrikanske vojake-divjake, ki v vojni svoje krušne torbe polnijo z odrezanimi nosovi pokfanih nasprotnikov, v zasedene nemške pokrajine.

Naša zborovanja.

Za dekanijo Slov. Bistrica bo velik katoliški shod na Jernejevo nedeljo, dne 27. avgusta v Slov. Bistrici. Natančnejši dnevni red se objavi pravočasno. Z agitacijo za obilno udeležbo se naj začne takoj.

Katoliški shod v Mariboru. V nedeljo, dne 20. avgusta bo v Mariboru velik katoliški shod za dekanije Maribor, levi in desni breg. Hoče Jarenina in St. Lenart. Povabljeni so najboljši govorniki. Shod se vrši na vrtu Dijaškega semenišča v Koroščevi ulici, nasproti gimnaziji. Vsak, kdor čuti res katoliško, se naj shoda udeleži. Posebno vse naše organizacije, zlasti mladinske — Orli, Orlice, Marijine družbe, Tretji red in izobraževalna društva, pa tudi politične katoliške organizacije naj bodo zastopane na shodu. Somišljeniki, delajte na to, da bo udeležba res častna! Vsi udeleženci shoda se zberejo na Slomškovem trgu pri stolni cerkvi ob 8. uri zjutraj. Od tam odkorakamo skupno na zborovališče. Ob pol 9. uri bo pridiga in sv. maša. Po sv. maši se začne shod. Takoj po shodu bodo na zborovališču pred izpostavljenim Najsvetjšim litanije svetega Srca Jezusovega, potem posvetitev presv. Srcu, zahvalna pesem in blagoslov. Katoliški Slovenci na plan, da sijajno manifestiramo za sv. Cerkev in vero katoliško!

Za katoliški shod v Mariboru dne 20. avgusta dobijo udeleženci na železnici polovično vožnjo, ako imajo od pripravljalega odbora izdano izkaznico. Te izkaznice se dobijo pri p. n. župnijskih uradih po 1 dinar. Izkaznice veljajo za vse postaje od Ptujja do Maribora, od Ribnice do Maribora in od St. Ilja do Maribora. Udeleženci naj se blagovoljivo pravočasno oglasijo za te izkaznice pri svojih dušnih pastirjih.

Znaki katoliškega shoda v Mariboru se bodo dobili pri preč. g. dušnih pastirjih. Komad bo stal 1 dinar. Katoliški verniki oskrbite si jih!

V Kamnici pri Mariboru se vrši v nedeljo, 6. t. m. ob priliki izleta mariborskega krščanskega delavstva, popoldne veliko delavsko zborovanje. Ob pol 4. uri bo de v župni cerkvi pridiga znanega mariborskega cerkve nega govornika, zatem pete litanije. Po cerkveni pobožnosti se vrši delavsko zborovanje na prostem pred cerkvijo, na katerem bodo govorili priznani govorniki.

Shoda Kmetijske zveze ozir. Ljudske stranke na Sp. in Gor. Polskavi sta se dobro obnesla. Namesto za držanega poslanca G. Žebota sta poročala tajnik Golob in urednik Radešček. Na Spodnji Polskavi je hotela peščica zaslepljenih privržencev falitne Samostojne delati zgago, pa se jim ni posrečilo. Govornika sta njihove jalove trditve z možato odločnostjo zavrnili. Pred sedoval je naš vrli pristaš in posestnik Orthaber. K besedi so se oglasili tudi socijalisti, ki so bili — izjemo je tvoril neki Krištof, tudi «socijalisti», s svojim neslanim podtikanjem — še precej stvarni. Samostojnežem, katere je komandiral tajnik Brus, so bili uničevalni udarci socijalistov silno neprijetni. — Na Gornji Polskavi je predsedoval kovaški mojster Leopold Šloser. Zborovalci so sledili izvajanjem obeh govornikov z vidnim zanimanjem. Predlagana resolucija je bila sprejeta z večino glasovi. Oba shoda sta pokazala, da ljudstvo izpregleduje, kam nas je privedla politika sedanjih vladnih strank. Upajmo, da bosta Gornja in Spodnja Polskava pri bodočih volitvah pokazali odločno krščansko prepričanje.

VSEM NAROČNIKOM, ki še niso vsaj deloma poravnali naročnine za drugo polovico leta, prosimo, da isto takoj storé, ker drugače smo primorani vsled prevelike draginje ustaviti list. Naročnina za «Slovenski Gospodar» znaša za pol leta 7 dinarjev, za četrt leta 4 dinarje.

Tedenske novice.

Torej tako! Glasilo samostojnežev se v obširnem opisu mogocih in nemogocih stvari na vse pretege hvaleži z nekakim velikanskim «uspehom», ki ga pri najboljši volji ne moremo najti nikjer drugje, kakor v gospodarskem izkoriščanju slovenskega ljudstva za dolgo vrsto let pri odplačevanju obresti in glavnice pogubonosnega posojila v strašnih številkah trideset milijard

kron, t. j. 30 tisoč milijonov. Ko bi bili hudobni in bi naše ubogo ljudstvo ne moralo trpeti tako strašno za izdajstvo in grehe samostojnežev, bi jim prav iz srca privoščili njihov «sijajni uspeh». Toda poglejmo, kaj pravijo samostojneži o doseženem «uspehu». «Slovenija dobi vse od nas zahtevane železnice». — piše «Kmetijski List». Ravno v tem stavku so nepobito dokazali svoje izdajstvo. Proga Murska Sobota—Ljutomer—Ormož je bile že pred Puceljevim donkišotjanstvom sklenjena stvar. Progi Kočevje—Severin—Vrbovsko pa je samostojni «uspeh» odjedel njen glavni pomen in važnost s tem, da se Pucelj ni istočasno zavzel tudi za progo Krško—Novo mesto in Crnomelj—Severin. Tako spolnjena železniška zveza Slovenije z morjem bi imela velik pomen tudi za Stajersko in Prekmurje, ker bi ves promet preko Maribora bližje in cenejše šel po dolenskih progah k morju, kakor pa preko Zagreba. Ne samo torej, da so samostojneži strahovito obremenili vso Slovenijo, so poleg tega občutno škodovali koristim Stajerske, Belokrajine in Dolenske, ki bi jih sicer imeli od novih prog. Te koristi pa se nikakor ne dajo odtehati s škodo, ki jo prizadeva nesrečno posojilo. Sicer pa sam «Km. L.» določno piše: «Da bi v sedanjih dragih časih zidali železnice zato, da bi postali nekateri iz milijonarjev skoraj da milijarderji, na nam v glave ne pade». S tem so samostojneži sami priznali, 1. da so kot vladna stranka morali glasovati za posojilo, 2. da so hoteli biti plačani še posebej za to glasovanje, 3. da so železnice zahtevali, da prinesejo iz Beograda vsaj ne kaj peska v oči svojim volilcem, 4. da niti sami ne verujejo, da se bodo nameravane železnice gradle v doglednem času, 5. da se pri graditvi železnice zaslužijo milijoni. Dalje pravi «K. L.»: «Samo zato, ker smo ujedinjeni, smo prišli do denarja.» To je verjetno in to smo tudi mi vedno trdili, ko so «prevzeli na sebe težko breme vladne stranke.» Tudi je velepomemben in značilen sledeči stavek v «K. L.»: «S tem, da smo glasovali za ustavo, s tem, da smo vstopili v vlado, smo slovenskemu ljudstvu priborili železnice.» Tudi to priznanje samostojnežev jemljemo na znanje. Slovenskemu ljudstvu torej niso «priborili» ničesar drugega, kakor železnice, ki jih pa «v sedanjih dragih časih niti ne mislijo graditi.» Pač pa so z glasovanjem za ustavo izdali avtonomijo Slovenije beograjskemu centralizmu, ki nas danes ovira na vseh koncih in krajih. Kakor piše «K. L.», je Pucelj izjavil sledeče: «Ne moremo odnehati za nobeno ceno. In čeprav spoznavamo, da je v državnem interesu, da sodelujemo v vladi, vendar bi bili pri takem preziranju življenjskih potreb Slovenije prisiljeni, izvajati vse konsekvence. Naglašam pa, da mi ne bi mogli biti skupno v opoziciji s slovenskimi klerikalci in da bi zato moralisti stopiti še korak dalje.» Kaj naj to pomeni? Po domače bi Pucelj stvar takole raztolmačil: «Če nas ne plačate, kakor zahtevamo — se bomo pa skujali; pomnite pa, da so klerikalci v skrajnem odporu proti centralizmu, mi pa pojdemo še dalje in ta korak dalje je, da bomo razbili državo.» Taki «državotvorci» so torej naši samostojneži. Prokletstvo slovenskega ljudstva izdalalcem in škodljivcem ne odide!

Samostojni poslanci proti upravičenim zahtevam kmetov. V seji finančnega odbora dne 1. maja se je poslanec Vlad. Pušenjak zavzemal za to, da se kmetje-gozdni posestniki na Pohorju, v okr. glav. Slov. Gradec, v okraju Gornjigrad, ki so vsled gozdnih posestev prišli pod agrarno reformo, osvobodijo agrarne reforme, ter ob enem zahteval, da se izvrši likvidacija grajščinskih veleposestev. Dopisnik «Kmet. Listas», baje poslanec Mermolja), ki ni ust odprl za kmete v Sloveniji, pa laže, da se je poslanec Pušenjak zavzemal za grajščake. V seji skupščine, dne 29. t. m. se je edini poslanec Vlad. Pušenjak zavzel za kmete in bičal preveliko obdačenje kmetov. Govoril je proti davku na poslovnih promet, ki se v okraju Gornjigrad in sosednih okrajih nalaga kmetom, ki tuintam trgujejo po stari navadi z lesom. Omenil je, da mora kmet, ki kupuje žito, iskati dohodkov, da more izhajati. Samostojni poslanec Majcen se je držl, da to niso kmeti, to so sami lesni trgovci. Pristaši Samostojne kmetijske stranke v Ribnici na Pohorju, Vuhredu, Slov. Gradcu, Mozirju, Gornjemgradu, zapomnite si postopanje vaših poslancev, ki so izdali avtonomijo Slovenije in ki sedaj ovirajo delo poslancev SLS za gospodarski napredek slov. ljudstva. Od mesarjev in mešetarjev a la Pucelj, Majcen, Drogenik, Mermolja ni mogoče ničesar drugega pričakovati.

Rok za prijavo političnih shodov. Pod št. 26.825 je pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, izdala uradno tolmačenje 14. člena vidovdanske ustave. Dostlej je veljal glede roka za prijavo političnih shodov zborovalni zakon iz leta 1867, ki je določil rok treh dni. Po vidovdanski ustavi je treba napovedati vsako zborovanje, bodisi, da je pod milim nebom, ali med štirimi stenami, najmanj 24 ur pred pričetkom shoda.

Obmejnemu prebivalstvu v vednost. G. poslanec Fr. Žebot nam je iz Beograda poslal tik pred sklepom uredništva brzojavko s sledečo vsebino: «Beograd, skupščina, Obmejnimi občinam dovoljen dostop do mlinov in žag ob Muri od 5. avgusta naprej. Žebot.» Zdi se, da so v Beogradu na neprestano dreganje vendarle rešili to pereče življenjsko vprašanje obmejnega prebivalstva.

Za pogorelce v Pečkah pri Makolah je ministrstvo notranjih zadev na prošnjo poslanca Fr. Žebota nakazalo podpore 14.000 kron.

Nujna potreba poprave naših razklopotanih mostov v Sloveniji. Popravo naših na pol porušeni mostov je zahteval v narodni skupščini gospod poslanec Žebot in govoril tozadevno sledeče: Poleg cest, katere mi želimo in zahtevamo za naše kraje, pa zahtevamo